

9 (c) 21 (европер)

0-53

ТОРА-ГЫМА ЛУННЕЗ

Мюскуа.

СССР-са-јөззеслён Шөріс-күіга-леңан-ін.

1929

Н. ОЛЕНІКОВ

ГОРА-ГЫМА ЛУННЕЗ

(Боевые дни)

Комію пörtіс М. П. ІКАЧОВ

Москве

СССР-са-јөззеслөн Шөріс кніга-леңан-ін
1929

Главлит № А-30950
Тираж 2000 экз.

Заказ № 51

1. БОЛШЕВІККЕЗЛОН ГАРНІЗОН.

Кыз апітсер пукалö пызан-саын da пешлö сёрбён-бёрсөн гумагаез, ачыс нырувтас бобгö-сылдö:

— Војна оз ков, војна оз ков... војна оз ков... војна...

Mödik апітсер, köda пукаліс сылісіс бокын, лебтісіс da пондіс візётны сы-вылö.

— Мыj-нö лоіс текöt, порутчік? Он-ja möd большевіккесланъ кежётны?

— Ог-жö бёра. Резолютсіја-тај то лыфда.

— Кышём резолютсіја?

— Резолютсіја петроградса гарнізон часттезліс. То, бата, мыj керёны каналлаес. Озб-бы војуйтö. da-ed сетчö-жö быдöнныс ётікөз большевіккез.

Етö басысö байтісö кык апітсер, ködна служітісö петроградса војеннеј округын.

— Озза-њедел-вылас, — пондöтчіс бёра кызыс: — генєрал Черемісов вісталём Керенскејлö: „Odö-кё-пö тi вашётö петроградса гарнізон, ме-пö секор i понды служітны, муна-пö“.

— Но-о... А мыj-нö шуом Керенскејыс?

— Töдан-ed мыj. Пыр-жö-ed ета гарнізоныс сы-јурын кыç мајегөн бергötö. Toko-ed вітепон-незлён депутат-советыс панёвтö, віzö.

Апітсерыс өзтіс папіроска da ешб codtis:

— Но да ѿні, думајтам, чожа-кі мыжкó лоас. Тóи Временнеј правительство шуіс ыстыны петропрадса салдаттессö пронт-вылö да мöдик город-дезö. А естён-кó пондасö овны, дак он і каџав, кың бунт лебтасö.

— Унабс раз нија татён?

— Кватдас-сурс-кыным настö-ед емёс вес-оліссес.

Ена кызвез-бёрсанъ кызыс-дынö локтис adjутант да вісталіс:

— Порутчік Кыласов, тенö корö ас-дынас камандујущеј.

Кыз аштсер четчіс, пуктис пызан-вылö напіроскасö да петіс. Минут дас-кыним-борті локтис бöр.

— Бур јубр тенит вајі. Аңзылін, раз ме вес байті, — шую кызыс. — Камандујущејлон ем правительствосанъ пріказ вашётны Петроградиг гарнізонсö. Талун рытнас мі інðам етö пріказсö быд гарнізон-торрэзö.

Сір і лоис. Рытнас штаб ыстіс быдлаö пріказ. То мыј байтсіс пріказын:

Неметсез абу-кі ылынöс.

Колö буражык пессыны, мед же ләзны-жö врагсö Петроградö.

Штаб петроградса војеннеј окружлон шуіс мыжкó-мында част петроградскеј гарнізоныс ыстыны пронт-вылö, мүкöдсö сујны ңевнаён мöдик часттезö быд городö.

2. РЕВОЛУЦИОННЕЙ ШТАБ.

Приказ лыфдом-бёрын, бокын сетён сулаліс тоша салдат сөвзіс жојас да горётчіс:

— А чорту ніжö бавча кымёссезёс!

Сыбёрын ешö өтпир сөвзіс да бёра бобнітіс

— Вакрамеш! Асным мі штабыстöг тöдам кін кöt пессыны, мед Петроградсö ńе сетны.

Лыфдісö етö приказсö да сiç байтісö Пін-љандскеj полкын. Токо őні ны-дынöз локтіс приказыс.

— Ас токо пондылöны вашётны гарнїзонсö, сек мі ізнаlam ніжö, клооптам! — горётчіс мöдік салдат.

Сiç салдаттез пукалісö нараез-вылын, да кыç мошшез ма-чуркаын, ымбтісö, öта-мöднысö озalісö байтісö.

Казавтöг байттöңніныс казармаö пыріс апітсер.

— Волно! — рјакостіс сiја, кöt пырттöңніс i өтік морт ез сувт кокýлö.

— Локтіс приказ... — горётчіс сiја.—Локтіс. приказ... Колö мунны пронт-вылö.

— Ачыт мун.

Апітсер бёр-бёр керсіс ыбёслаңас.

— I ме мuna... Штаб-кё щёктіс, колö мунны...

— Mi ета штабліс оғ кывзö өтік кыв, ета ńе міjan штабыс, — кыç пуртöн вундыштіс, горётчіс өтік салдат. — Сетчин пуксомас генераллез да полковніккез, а міjan-коғыс, салдатыс, абу өтік морт. Сiјөн ніja i нырнысö вылына лебталöны, камандуйтöны. Міjanлö колö мöдік штаб...

— Сіз! Вескыта вісталіс, — горбтчіс тошыс.
— Коло сетщом штаб, мед ас-морт, салдатыс сет-
чин камандуйтіс.

Ена кыввезд-бёрсан апітсер ешё өтпир оскёв-
тіс бёрлан.

— Штаб керё сіз, кың щектө Временнеј пра-
вітельство... — пондётчіс бора сіја.

— Временнеј-кө, дак сетщомыс міянлө оз ков,
сівіллонас токо сылә тапкыны. Міянлө коло
пирса правітельство, — сораліс сіјо да горбтчіс
бора тошыс.

Апітсер шупыта петіс казармаіс.

Час-борті салдаттез керіс мітінг. Мітінг-вылын
шүісі:

Штабліс дүгдіны нызвыны.

Керны штаб аслыныс.

Рытнас председатель полка комитетіс муніс
резолютсіјаён Петроградскеј советö.

— То, — вісталіс сіја гіжётсö резолютсіјанас
мытчомён: — міян салдаттез корбын, мед сове-
тыс керіс штаб. Револютсіоннеј штаб!

— Коло, коло, локтіс-ні кадыс, — горбтчіс
чаркіјеза салдат, көда бостіс гіжётсö. — Міянлө
талун 46 татщом-резолютсіја-ні вайсö. Оні токо
помаліс ужсö Петроградса советлён плenум. Віс-
талісö керны револютсіоннеј штаб.

das-lun-bорті Петроградса-совет-бердö орга-
нізуетчіс Военно-револютсіоннеј комітет.

Петроградса полккез быдённыс вісталісő:

Петроградса гарнізон сесса оз кывзы Временнеј правітельстволіс. Міjan јураліс—Петроградса совет. Mi пондам кывзыны токо Петроградса советліс вісталомсö, мыj вісталас сылён Воєнно-революціоннеј комітет.

3. КОЛЁ БОГТНЫ ВЛАГТСÖ.

Учётік жырокын пукалісö морт-möd да байтісö. Собраньелён секретар протокол-вылö гіжіс:

Өньња-оланса-хад. Кыв сетсö...

Сіja гіжліс кышёмкö ов (памілъю) да не термасёмён бёр кырёвтіс сijö.

— Сіz, сіz, овтöг лоас буржык,—горётчіс протокол-вылас віçтіс сы-бокын пукаліz јортыс.

А байтісыс, кöдымліс кырёвтісö овсö, перыта четчіс лабіч-выліс. Сіja волі **Леңін**.

Быдса нюль тölіс оліс сіja сајласёмён, мед не шедны Временнеј правітельстволö. 1917 жул төлісса восстанъе-бöрын, кöр ужыс рабочејеслöн ез шогмы — восстанъесö пödticö, — буржуазия пондис кошыны Леңінöс віны. Рабочејез бура отсалісö Леңінлö сајювтчыны, сіja сек муніс Петроградіс.

Гаζеттез-вылө гіжісө, Ієнін-пö пышјома ъето
ва-пышті-ујалан-пыжён (подводной лодкой), ъето
аеропланын. А Ієнін си-коста олём віζζез-вылын,
учётік станын Гестроретск-кар-увтын.

Ієнінлө јорттезіс іңдаломас гаζеттез, гіжлөмас
грамоткаез. Ієнін бура си-сөрті тöдөм, мыј
керсө Петроградын da Россія-паставын.

Октябр төліс-кежө рабочејез да салдаттез
Россія-паставын-ні сулалісө большевіккез-dop.

Ієнін чорыта шүом: „Локтіс-пö кад бостны
власт“. Сіја гіжом грамоткаез аслас јорттезлө.

— Коло ваштны Временнеј правительство.

— Жага вёрётчыны оні каплі оз туј.

— Локтіс кад бостны власт ас-кіö.

Ієнін думајтөм, öд-фн-пö жагёна вёрётчоны
шітерса большевіккес. Мед чожажык тащкыны
ужсө озлан, сіја ачыс қазавтөг мытчісөм Петро-
градас.

Большевік партіја тсентралнеј комітет бксөм
ötлаын јураліскöt — Ієнінкöt. Заседанье чулёт-
төмас гүсөн.

Сіjон секретарыс і кырёвтөм протокол-вызвіс
овсө (паміллесө) Ієніnlіс. Мыјын тöдан, прото-
кол верміс-ed сурны Временнеј правительство кіö,
сек ніја пондісө бы тöдны, мыј Ієнінис Петро-
градын.

А Ієнінсө сек сбкыт вölі тöдны. Сіја брітөм
тошсө da јур-вылас пыр новјом парік.

Ієнін сујыштөм корманас кіезсө, муном раз-
-мөд жож-куζаас da пондётөм сорны (басні).

Сіја шүома: „Сесса-пö оз туј озлан вітчісны
ötік мінут. Рабочејез большевіккез-dop, салдаттез

большевіккез-дор. Өні-пö колö чожажык тарöвтны троннас Керенскејсö да властсö бестны ужалис јөз кiö“.

Мүкöд жорттес абу Ленінкöt отмоз думајтöмас, пондылёмас мунны паныт. Унажыкыс Центральнеј комитеетас висталёмас сiç-жö, кыç байтöм Ленін, сiç i петкötöмас:

„Пондётны вооружоннеј восстанъње“.

4. КÖР ЛОАС ВОССТАННЕ?

Буржуаџiалöн газеттез со тiжöны:

— Кытён Ленiн?

Мi мыжö дыр-кын ег кывлö сы-жылiс.

Шушкёны-байтöны, бытъе-пö сiја локтöм-кын Петроградас да кытёнкö сајлаеö. Мi сы-вылö каплы огö веритö.

Мi бура тöдам, кытён Ленiныс. Сiја öнi Шветсiјаын. Сы-сöртi петö: восстанъње лебас чо-жа. Ленiныс сетщöм: восстанъње-озын сiја пыр ылынiныңжык сајлаеö, мед вермасö-кö, дак јурсö ѿурсавны.

Жорттез, полö! Большевиккез мöдöны лебтыны бунт!

Етö гiжiс öтiк учötiк, лöг газеток. Гiжöмыс вöлi мед-оzzä лiсбок-вылас, сöd, госа шыпассезён.

А город-пастаас бура ветлiс öт-mödöpö шушкём-байтöм, сiç сiја пельс-пельö i пырö: ена лун-

незд-пö пондётчас восстанье рабочејјезлён da сал-
датезлён, кöдна мунбны паныт Временнеј пра-
тельстволö.

— **Мыj мёдёны қерны большевиккез?** — полёмён
јуалёны газеттеz.

— **Азъ ѿ Лъєњінсö да арестујтö сiёj. Вашётö
большевиккезлiс партiјасö,** — кејмiсiсö сiз газеттеz
правителстволö.

Газет „День“ печатајтöм, кыз пондас мунны
восстанье (карта), вiсталöм, кыз рубеж пjатналöм,
кёр, кышём лунö, часö пондётчас сija. Быд газет
асмознаc вiсталiс кёр пондётчас восстанье:

18 ОКТЯБР ЛУНÖ

19 ОКТЯБР ЛУНÖ

20 ОКТЯБР ЛУНÖ

21 ОКТЯБР ЛУНÖ

22 ОКТЯБР ЛУНÖ

Ена луннезö быdöc стенннаес тырлiс возван-
жеzён da быdkod гiжötнаc:

„Ed кывзö большевиккезöс da нылiс агенттезсö“.

Паныт быdöc гiжöмлö да байтöмлö большевик-
кезлён газет „Рабочий Путь“ печатајтöм то мыj:

Онi рабочејjes пондётчiсö пiшаљасны.

Буржујес бура тöдёны, кытöн раккес тöвёёны.
Бура сija термасöм, байтöг сувтötöм пушкаез **Чим-
њеj-dвореч-гöгöр i ыстöм** сетчин прапорчiккезсö да
јункеррэзсö.

Буржујjez-дор-олысөз полёны, дүгдывтöг јуалёны
большевиккезлiс, кёр пондётчас восстанье.

**Міјан-вылö кістöны помојјез, вістalöны быd-торсö
весіө, жаsöны, кеjмісöны, повzöтлöны.**

Mijö нылö шуам.

**Рабочеjјез да креsсана боstасö властсö сек, кöр
cija нылö колас.**

5. MEDБОРJA ВІZÖTÖM.

Коновалов міnістр кабінетö ускötчіс-пыріс правітельствоын јураліс Керенскеj. Кокас сылонь світталöны веж сапоггез, вылас топыта пуксöм пренчік.

— Те тöдан кыщöм талун луныс? — голостöг-mоз сiја чірбстic.

— Töda. Кыкdasö... кыкöt октабр, — горётчіс Коновалов да пондас кышавны ныр-жылас очкіez.

— Ме тенчіт ње сiјö жуала, — піnёвтіс чужёмсö да шуис Керенскеj. — Талун міјан-вылö большевіккез петöны.

— Кысань бытте, мыла петöны, кыz?

— Ciз i петöны. Талун понdas чулётчыны Петраградса советтезлён лун. Заводдезын быдлаын чукörtöны міtінггез. Мыjöн-ed тöдан, большевіккез вермасö кутчісны ружjo-берdö.

Сыбöрын Керенскеj пондас кокытжыка лоловны да жагöнжік-кы кыв-мöd леziс:

— Ускötчынытö нiја озö вермö... Тыrmас-на ешö Временнеj правітельстволён выныс гортнысö вузаліssезлiс тупкыны öмнысö. Но, сiја кöt i ciз, а бура колö от-mödöрö қарјавны, бура віzöтны лун i oj.

Төдан-ja те, — содтіс ешö сіja: — Народнеј
домас большевіккес бытте-пö міжкöt мöдöны тыш-
касны күйтöз.

Ена кыввезд-бöрын сіja пуксіс небыт-стул-вылб
Коноваловыскöt паныт da быдöс вунётіс, мыj
байтіс пуксытöннас.

— Ёльксан Іванёвіч, кытіс те бостан етщöм
бур вороттезсö? Ме бы аслым сетщöммезö-жö боста.
Öddöн ме сетщöммесö падејта.

Ета лунö öddöн вöлі сöкыт сурны Народнеј
домö: тырысса-ні тыр. Таңкöм пырöм јöзыс, не-
кытчö і кi мörтны.

Салдаттез da рабочејјез локтісö быд Петроград-
-паста пельсіс, тыртісö жыррез, коридоррез,—быдöс.
Ноль-сурс-кыным-морт локтісö Народнеј домö.

Ез кыв некыщöм зык (шум). Быдöнныс жаг-
выліка лолалісö, мыjкö відчісісö...

— Йорттез! — горён пондётчіс председатель:
Петроградса рабочеј da салдатскеј депутаттез
совет-німсанъ пондас байтны...

Председатель ез вेrмы помавны.

Рамаез пондисö гымавны рjаксöмён:

— Ас дыр олö Петроградса совет!

Сесса быдöс лöнеис, пондис öтік байтіс (оратор)
байтны.

Быдöс, мыj сіja байтіс, пiтерса кывлісö нe отпыр-нi.

Сіja байтіс, мыj петроградса рабочејјез да сал-
даттез чорыта вісталісö властсö сенны советтез кiö.

Сіja байтіс, мыj кујім-лун-бöрті оссас совет-
тезлöн мöдik сjезд; пролетарijjезлö-пö колö лö-
сöтчыны ета лун-кежö.

Сіja байтіс, мың токо Совет-власть петкөтас
Россіјасö і быдпаста му-вылын оліссö чорыт,
вескыттуj-вылö.

Кызвіссес — шы ңе төв, быдённыс кывзöны,
бытте вунётісö быдöс олёмсö...

Бырём шынела салдат дүргиwtöг бостö да
пуктö јур-вылас шапкасö, оз і казав, кыңі вет-
лöны кіес. Ачыс кывзö байтöмсö.

Бокын сулалö веж чышжана інъка да вёрётö
тырппезнас байтісыс-сöрын, аслас сінваес шорён
котörtöны, дүргиwtöг сіja гогышалö јурнас, бытте
ötік дума нылён байтісыскöt.

Позіс вескыта віставны: быдöс јöзыс, мунда
естён ем, öтік кыв горётчом-бöрын-бы муніс,
кытчö сіjö корісö.

Öтік меншевіk, köda вöлі ета собрањне-вылын,
віт god-бöрті гіжома:

— Ме думајті, мыса нағтö быдöс јöзыс бай-
тікас ускötчас піzöс-вылö да пондас сывны се-
тшöм сыланкыв, ködö ңекін ңекöр ез кывлы.

Ета лунö јöзыс кывzісö ңе сіz, кың ніja кыв-
зöны мукöd-пыреас. Ета вöлі лун, кör пролета-
рият віzötіc ассіc вын.

Байтöм помасіc. Байтіс вісталö резолютсіja:
пессыны совет-власть-понда.

— Кін сы-понда?

Жырjas лебтісіc быдса төв. Нөл сурсыс, кың
ötік морт, ырым токо лебтісö кіjezнысö.

Голосуjtöм чулаліc, а кіjezнысö оз леzö öтік
морт. Байтіс байтö оzдан, а кіjez, кың вöр сулалö,
со ешö лебтöмаe вылö. Байтіс ңожжöйтіc омён
жырсö da горётіc:

— Къенітчö! Къенітчö медбörja вір-вотöз
пессыны совет-власть-понда!

Бaitic сувтыштіс көдýр-кежö.

— Ас ета голосујтöмыс лöб тіjan къеніtчöмбн.

Жöз ешö вылынжыка лебтіс кіjезсö. Сija со-
гласіtчö. Сija къеніtчö.

Ета лунö быd-город-паста, быd- заводын ке-
риcö сiç-жö, кыç естöн. Пессöм-оçын сеticö мед-
бörja къеніtчöм.

6. ПОЛКОВНІК ПОЛКОВНІКОВ.

Штаб-дынö уjыштіс-локтіс автомобіл. Авто-
мобіліс петicö куjіm морт. Ускötчісö ыбёслаңас
да перыта понdicö каjны пос-куzас.

— Татöн полковнік Полковніков? — jуалі-
сö нija.

— Мыjнö, татöн.

Куjіm морт перыта пыріcö полковнік Полков-
ніков жырjö.

— Олан-выдан граждаңiн, — горётчісö нija.—
Mi локтімö Воjенно-революцiоннеj комітетсаң.

— Мыj тіjанлö колö? — jуаліс нылiс Полковніков.

— Mijö комiсаррез, iñdicö мijanöс tіjan-дынö
овны. Быd прiказын, ködö понdatö леçны, колö,
med вöлi сенi гiжеöмыс i мijan. Ог-кö мi гiжö,
прiказтö некiн оз понды кызвыны.

— Некищöм комiсаррез мijanлö оз колö, —
лöгöн горётchіс полковнік Полковніков. — Me
верма овны опекуннестöг.

— Міян гіжебімтөг тенчіт пріказтө негін оз понды кывзыны, төд сіja.

Полковнік Полковніков чорыта горбтчіс:

— Азымамб ешё, візётам, кін оз понды кывзыны. Гарнізоныс-ed ешё ме кіян. Ме верма жерни быдös, мыј колö.

— Сің-көй-нö те, гражданін Полковніков, он мөд кывзыны Военно-революціоннеј комітетсө?

— Ог, комісар-јорттез!

Ета женштік сорын-бөрын куім мортыс петісө полковнік жыріс.

Онас быд город-паста лакісө быдлаö віл пріказ Военно-революціоннеј комітетліс:

Камандујущеј Петроградса војеннеј округён откажітчом кывзыны Петроградса советліс.

Ета лунсань быдös властыс вужё Военно-революціоннеј комітет кіö.

Салдаттезлө колö кывзыны токо сыліс пріказзез. Быдös мукöд вісталомыс, кысань-бы сіjо кін ез вістав, ез гіж, пондас лыф-дісыны контр-революціоннејён.

Сің пондөтчіс көс (воина) контр-революціон-
нәй штаб-коласын да Воєнно-революціоннеј комітет-коласын.

7. АРЕСТУЈТНЫ!

Пыд-ојнас быдöс міністррес öксёмас Ұтіннеј дворечö.

— Талуңна заседанье лоас гуса (секретнеј), — горётчіс Керенскеј. — Mi естöн байтам, қың колö пессины большевіккезкöt.

Сіja лебтіс кісö.

— Віզötö.

Кіас сылён вölі учілік кнігаок.

— Візötö. Етö кніжкасö быдлаын öні вузалёны öтбрас. Шүсö сіја: „Вермас-ö-ја большевіккес візны государственнеј власт“.

Керенскеј нөдыр-кежö сувтчыліс да горётчіс:

— **Ето гіжём Леңін.**

Ена кыввезд-böрсаң пондөтчіс заседанье. Мед-перво міністрrez вісталісö да пунктісö: арестујтны Воєнно-революціоннеј комітетсö.

Сыбёрын вісталісö: арестујтны сетшöм большевіккезсö, кöдна буражык ужалёны.

— Öффон-бы вölі бур аzzыны ассö Леңінсö да арестујтны, — гажтöма горётчіс міністр Кішкін: — баітöны-таj, сіја-пö сајласöмён олö кытöнкö Петроградас-жö.

— Сіz, сіz. Mijö azzам і арестујтам сіjö, — шусіс Керенскеј.

Важын-кі мытчіс ассаң чужомсö шондi, а за-
седанье со ешö ез пöднас. Уна байтисö, уна пук-
тисö өткöб-мöдикö керны. Секретар ез јешты гi-
жавны:

Јункеррэзёс лёсётны, јонмётны пессыны большевиккезёт.

**Віставны, мед крејсер „Аврора“ петiс моржо-
-вылö.**

Пöднавны большевітскеj газеттез.

**Віставны, мед сандаттез өтiк морт ез петö
казармаеziö.**

Корны пронт-вылiс воjsкаeз пöдтыны большевиккезсö.

Јансётны, орётны быidöс поссезсö Ңева-вылiс.

— Но, јениңöj батушко, вöлiс-таj мijö понdим
ужавны, — горён шуiс Кiшкiн. Сыбöрын жагоңiк
codtis: „А кiн-нö понdas ужавны мijan прiказ-
зез-сöртi?“

Быidöс ета вöлi 24 октабр лунö 1917 вöд.

8. МЕdОЗЗА ЙУÖРРЕЗ.

Горён сiлнiтiс 3iмнөj дворечын төлеpon сiл-
канок.

— Пoчö кiнöскö Временнеj правительствоiс
корны?

Кiнлёнкö повzöм голос мiжадамонебöрге тө-
леponас, вiсталö быidöс, мыжем вiльяс.

То мыј қылісө міністррэз:

Асывнас 5 час да 30 мінутын јункерреалдың medoңда отряд петіс дворечіс керны быдәс сій, мыј щоқтас правітельство. Отряд локтіс тіпограпіја-дынö, кытöн леңöны „Рабочий Путь“ газет. Гёгортісө керкүсө, сувтісө ыбоссеz-дынö. Отряд-лын начальник сеitіс приказ газета шöналом-жыліс. Јункеррес печатаjtомас көкjamыс сурс номер газет da сувтötömas ассіныс караул.

— Сір-кө-таj öddöн бур! — radувјас горётчіс төлеpon-дынас байтіс міністр.

— Сулав, сулав, егö-на ешö вермö быдәс віставны, — горётчіс мödöреанас байтісыс. — Час-бörті тіпограпіја-дынö Льтовскеj полкіс да 6-öt запасса баталлоніс локтісө салдаттез, арестујтісө јункеррэзсө da сувтötісө ассіныс караул. Ніja локтöмас Воєнно-револътсіоннеj комітет приказ-сöрті.

— Но мыј öні пондам керны? — горётчіс бöра голос төлеponнеj трубкаын.

Быдәс міністррес віzötісө öta-mödныс-вылö да ңекін шы ез сет.

А дворечас орлытöг локтісө јубрrez со гаж-тöмжыкöс da гажтöмжыкöс:

— Креjсер „Аврора“ ез понды қызвыны правітельстволіс пріказзез.

— Матроссез арестујtомас креjсер-выліс камаңdіrcö da öні вітчісöны пріказ Војенно-револътсіоннеj комітетліс.

— Медбур, меднағіңеј батальоныс
öttlaasöм Војенно-револъутсіоннеј комі-
теткöt.

— Полккез, көднö коріс Временнеј
правітельство пöдтыны большевіккезсö,
ez понdö мунны паныт, кольтісö сетчін.

— 5-öт самокатнеј батальон, ködö
коромаc пронт-выліc, локтöм станція
Передольскеjöz da вужöм, керсöм боль-
шевіккес-dop.

— Петергопскеj юнкеррэз öткажіт-
чомаc сулавны Временнеј правітельство-
-dop.

— Кін-нö понdas сулавны міjan-dop? — кінкö
горётчіс полём голосён.

— Юнкеррэз da іnкаезлён батальон, —перыта
вісталіс Керенскеj. — Іnкаезлён батальоныс лок-
тіс-ны татчö.

— Оз бытте кызкö лёсав, — шуic Терещенко.

— Мы-ыj? — вундыштіс-јуаліс Керенскеj.

— da әнжыс... іnкаес, шуан, міjanöс пон-
dasö караултіны-da.

Керенскеj енö кыввездö бытте ез i кыв.

— Ме онi муна предпарламентö, — чожа сар-
нітіс вісталіс Керенскеj da петіс.

Сорон-нi оjнаc, 12 часын, Временнеј праві-
тельство ббра керіс гуса заседаңне. Байтісö, кы-

буржыка да чожажык бостны Смольнеј. Сіз і пуктісб: перытжыка бостны сіjö.

А көкјамыс час-бөрті Керенскеj пыр-кежё пышjіc дворечіс і Петроградіc amerikаса автомобільбн.

Сіz сіja і чапкіс ассіc міnістррэзсб.

9. КІН КІНÖС АРЕСТУЈТАС?

Мед-жі шудтёмён колтчіс следователь Гудиловіч.

Оz асывнаc јустіціаc міnістр Временнеj пра-
вітельство-німсан щоктіс сылö керны öтік уж.

Гудиловічлö коліс корны da керны допрос
Военно-революціоннеj комітет членнезліc. Сіz
сылö i вісталöм Временнеj правітельствоiс міnістр.

das-час-гöгöр Гудиловіch понdöm звоңітии тe-
лефонон. Cija кöсжом, med Военно-революціоннеj
комітетiс быдöн локтіс си-дынö da вісталіc аслас
уж-жыліc.

Гудиловіch вölöm med-важнеj-делоеzсö віzötis
следователь. Сijöh сіja i думајтöм, наfтö-пö си-
-корöм-сöрті локтасö сек-жö быдöнныc. Но телепон-пыр сіz сіja niжö корны i абу вермöм. Смоль-
неj iнстітутö, кытöн вölöm комітетыс, телепон
орöтчöм.

Сек Гудиловіch сеtöm приказ: перыта тöдны
гортса adрессеz Военно-революціоннеj комітет
членнезліc da быдöнныcö nija ваjötны си-дынö
допрос-вылö.

Ачыс Гудиловіch пастасöm da петöm öтöрö. Токо
jештöм осны öтöрiс ыбöссö, кыz, казалöм уна,

уна чукортчом отірбс, көдна стена-выліс лыфдо-
мас ыжыт објавлеңде.

Гуділовіч мунёма нылаңбы. Лоқтөм објавлеңде-
-дынбы да пондом лыфдыны. Со-мыж вәлі гіжом:

ПЕТРОГРАДСА ОТІРЛӨ.

Граждана!

Контр-револутсія лебтіс ассіс журсө.
Корніловетсез ёктөны выннысб пöдтыны
Россіјаса советтезліс сjeздсө. Погром-
шіккес вермасны Петроград-паста леб-
тыны пессөм.

Петроградса рабочејезлён да салдат-
тезлён совет бостө ас-кіё быдöс, мед вәлі
револутсіоннеј порjadок, мед контр-ре-
волутсіјасө юе леңни керны погромсө.

Петроградса гарнізон оз лең керны
њекышом бесчинство. Кытöссам јöз-ды-
нбы, мед быдöнныс куталісö кулігеннезöс
да вајётисө ніjö советса комісаррез-дынбы.

Кін-кё лыстас Петроградса улічаез-
-вылын лыјсыны, грабітны, керны смута,
ніja быдöнныс зыртышсасө му-выліс.

Воєнно-револутсіоннеј комітет.

24 октабр лун 1917 во.

— Зыртышсасө му-выліс... — гусён шуіс ныр-
увтас следователь Гуділовіч, да быдöс сыліс выв-
тырсө сіz көзит ваён і кістіс.

Сетён вәліс сіја думыштіс: Воєнно-револут-
сіоннеј комітет си-дынбы ќекёр оз лок допрос-
-вылө.

Морттезсан, көдна тіжбомаң етő објавленіесő, поңб вітчісны берсаң. Гуділовіч мәдбітчіс оғланъ. Кежіс учитжык улічаб. Ағзб, оғланъ сесса мунныңемунда оз туј. Быдбс уліча волі тыртбом сера шынела отірён.

— Мітінг, — думыштбом следователь да муном ны-дынб матёжык, кывзыны, мыј байтöны.

Уліча-шöрас сувтötöмаң пызан. Пызан-вылас кajis вылын мығора рыжеj салдат da пондис öвтн кіјезнаc da горён байтны:

— Сіз-кё, быдённыт-ö, јорттез, согласнеjöс? Пондам вінтовкаеён кіын пессыны Военно-революціоннеj комітет-понда!

— Ура!—горётісö салдаттез.

Кінкө Гуділовічыс-бокын öddöн-ed горён рякёстic:

— Кін мунö паныт комітетлö, сетщомсö колö порошокö зыртны!

Гуділовіч термасбмён пондис мунны.

Mödik улічайн волі сіja-жö. Сетчин сіz-жö волі салдаттезлён мітінг, сетчин сіz-жö салдаттес мыжкö горётлісö Военно-революціоннеj комітет-жыліс.

Кватіс кежліс Гуділовіч улічаіс-улічаб да быд-пиріс тащкіас мітінг-вылб. Сыбрын сіja петіс кышомкö плошчад-вылб. Сетчин сера отіртуjö сін-оңас мытчісісö göd-отір. Ена волісö не салдаттез, а матрассез.

Віамö Военно-революціоннеj комітетліс враг-гезсö!—паскалісö плошчад-паста да локтісö сы-дынбз кыввез.

Гуділовіч ез-на-жѣ ешѣ лѣсѣтчи кувны. Сійн
сія содтіе оскобеъ да пондіс мунны Йеваланъ.
Йіколаевскеј пос-дынын сулаліс ѿффон-ед ыжыт
крејсер, утүг-код.

„Аврора“—лыфдіс сія крејсер-бокіс.

Матрос крејсер-вывсанас горѣтіс ва-допас
сулаліс јортыслö.

— Воєнно-револютсіоннеј комітет приказ-
-сөрті мі колътчам татчö!

Часжын-бёреанъ Гуділовіч локтіс Петропавлов-
скеј-крепост-дынö. Крепост-пышсанас сөрсөн-
-бёрсөн орлытöг петісö отір вінтовкаезён.

— Мыj-нö ета сетщомыс? — полёмён јуаліс
Гуділовіч бокі муніс мортліс.

— Воєнно-револютсіоннеј комітет сеталö
оружжо гöрд гвардіјалö.

— Колö мунны гортö,—вісталіс аслыс Гуді-
ловіч.

Кöр пондіс локны горт-дынас, стена-выліс
бöра казаліс віл обявление.

Салдаттез. Рабочејез. Граждана.

Ужалис-отірлён врагес талун ојнас пон-
дісö локны міян-вылö. Mödöны ускётчыны
петроградса рабочеј да салдат фепутаттез
совет-вылö. Контр-револютсіонеррэз лѣсётчö-
ны мунны паныт Ставроссіјаса Советтез
сjeзд-вылö, паныт отір-вылö. Петроградса
рабочеј да салдат фепутаттезлён совет юна
сулалö револютсіја-dop. Воєнно-револютсіон-
неј комітет чорыта сувтас паныт заговоршік-
кез-вылö. Быдсөн гарнізоныс і петроградса

пролетаріат юна сөтасö враггезлö, мед нijö вермыны, чегны.

Быдöс, köda öni салдаттез, рабочејјез да крессана кын, контр-револютсіја mödö керны ас-увтö. Но выныс револютсіјалöн тырмас-на пазётны нijö. Револютсіја візö чорыт кын. Заговоршккезліг мi чожа тупкам öмнысö, көрталам кіезнысö.

Военно-револютсіоннеј комітет.

24 октябр лунö 1917 воö.

Ета лыд-дöм-бöрын следователлöн пондic кышöпöн сувтны јурсес. Перыта сiја кajic поспуесcö da пырiс аслас жырö.

Служашщејјес некiн ез вöлö. Пызан-вылас кујлiс гiжöt Временнеј правительствосан следователь нiим-вылö.

Гудiловiч лыд-dic:

Бостны допрос быдöс Военно-револютсіоннеј комітет членнезсанъ.

Сыбöрын перыта бостiс гiжötсö da кiр-вар быдöс косавлiс учöткiк-торрэз-вылö.

Вöлiс сiја быдöс вежörtiс: Военно-револютсіоннеј комітет сiз некöр i оз мытчиc сы-дынö.

10. УЖ ПОНДÖТЧИС.

Военно-револютсіоннеј комітетiс членнез ез локтö Гудiловiч следовател-дынö. Нылö вöлi некöр. Nija байтiсö сы-коста кыz бостны 7iмнeј двореч da ётлавын сетчинiс правительствосо.

Нољ морт сулалісö Смољнејын Петроград-карта-оцын. То сетöн Җімнєј двореч. Сы-вестын Нева-сајас сулалö Петрапавловскеј крепост.

— Коло ёт-мöдöрсанъ каспöвтны нijö колчоб, шуic кöсынк вылын морт.—Воjsко понdас локны куjимладорсанъ. Оз-кё правiтельство понды сетчыны, „Аврора“-вывсанъ да Петрапавловскеј крепостсанъ остам бi.

— Ны-вылö понdасö локны мед-вына, мед-бур-воjsкалён торрез. Кör понdötчыны, крепостсанъ лыjas пушка.

дыр байтисö, уна думајtисö.

Нољ комiсар сеtisö öta-mödlö кiez да оjшöрнаc-кi петисö Смољнеjie.

Смољнеj посöзын сулалисö das-möd рабочеj вiктоvкаезöн. Nija первöj прiказ-сöртi-бы мунисö быdlab, кытчö токо бы eз ыстö. Лечыт сinnезбн nija коллисö петiссеzсö Смољнеjie—Воjенно-революцiоннеj-комiтет-членнезбс.

То мунис Подвоjsкеj, кöсынк, тоша морт. То Антонов-Овсеjенко, куң jурсia, очkia. То свiтта-лö пенсiе очkезöн, термасöмöн мунö салдаттез-коласöт Тротскеj.

Чожа nija летчöны пос-кузa да пуксöны машiнаeз-вылö. Гöpд гвардеjеччез сетöны нылб туj.

Nija tödöны, ена мiнуттезсанъ понdötchöм ыжыт уж.

Жагöнк понdic локны революцiоннеj воjsко Җімнєj двореч плошчад-вылö. Плошчад-вылын абу ётiк понар. Кык pjad öшыннез Җімнєj дворечiс гажтöма вiçötisö.

Сыкоста-жо Ніколаевскеј пос-дынб пондіс матотчыны крејсер. Палуба-вылын волі уна јбзыс.

Поссо сыкоста віզётісö јункеррэз.

— „Аврора!“—горётіс кінкö отік ны-коласіс, казаліс крејсерысліс локтёмсö-da. Сесса ез уекётö отік кыв, бергётчісö да перыта мунісö.

Город ез-на ешö уз.

Быдлаын заводскеј воротаезіс дұғдывтöг петісö рабочеј отрjаддеz—гöпd гвардејеччез. Быдöн-ныслö нылö откоста локтіс Воєнно-революціоннеј комітетсанъ пріказ:

— Петны, бостны двореч.

Мед-перво-жо коліс бостны быdöc вокзаллеz, мед правітельство ез вермы корны контр-революціоннеј војскосö.

Кык-час-вылын ојнас Смольнејö вісталісö телепон-пыр:

— Бостімö Ніколаевскеј вокзал.

Мінута-борті ешö сільканок:

— Балтіjsкеј вокзал.

Гелсінгфорссанъ да Кронштадсанъ дұғдывтöг локтісö матрассез отсавны асланыс воннезлö. Нева-вылöt сёреён-бёрсён ветлісö міноносетсез.

Воєнно-революціоннеј комітет пондіс мунны наступлєннеё.

Чулаліс оj. Локтö асыв.

Оссіс луныс да отірыс казаліс стенаез-выліс обявлењне:

ВРЕМЕННЕJ
ПРАВІТЕЛЬСТВО
ПОРÖТОМ.

11. OCADA DA ШТУРМ.

А побітбом правітельство дүгдывтбг пукаліс, байтіс 31мінєй дворечын. Лёз-сукноён вевтбом пызан-саын пукалісө 13 март.

Городыс быдсён-ні волі Военно-революціонне комітет кын, а міністрrez со ешб пукалісө, байтіс сы-жыліс, кың коло пессыны большевіккезкöt.

Большевіккез матбжык і матбжык локтісө двореч-дынб. Временнеј правітельство, кôда тён ешб јураліс кватбт торён му-вылын, оні сы-увтб коліс токо ётік тöрд кујім-сыда-керку—двореч.

Міністрrez ңем ешб ез тöдö, јуррэзысө езö өшбтö. Ніja байтісө, венчісө (спорітісө), думайтісө дүгдывтбг, кінлб мыжон јуравны, кінлб кытчб пуксыны ужавны.

Med-перво вісталісө міністр Кішкінлб, med cija суаліс століча-dop, сің-жö сылб сеitісө быдöc гражданскej і воjennej власттезсө.

Віл-јуралом-жыліс тödicө токо 31мінєй дворечын. Петроград da Россіяны ета-жыліс ңем езö тödö.

Кішкін, кёт мыж ло, кутчісіс аслас уж-бердö. Бостіс ліс гумага da pondic гіжны med-оңза пріказ:

Med-ыжыт камандујущеј Петроградса воjennej округіс полковнік Полковніков вештісө јуралісіс. Сытуюж віліс пуктісө генерал Багратуні.

25|10—1917 во.

Сің-жоғары пріказзез і мүкөд міністррэз
Бытте кың ңекін ңем ез төд, мың кереб ны-гö-
гöр. даc осқолын двореч-дынсанъ сувтötісö болжевітскеj пулемјоттез, а міністр Коновалов со-
гіжб:

Петрографын зорамöны ыжыт, гуа-кымöра событijеез.

Плошчад-вылын мытчісісö броневіккез. Ніja
жагоңікөн, кың парад-вылын, ветлісö өт-мöдöрö
двореч-оңын. Өтік ны-коласіс перыта бергötчіс
да таргöмөн локтіс посоz-дынö.

Сетöн сулалісö јункеррэз вінтовкаезөн. Ніja
еz леңö ңекінöс пырны мед-ыжыт-ыбöсö. Броневік-вывсаn пулемјотнеj öшыноккезсанъ горötтісö:

— Ноко, седуннез, пунктö вінтовкаезныtö
броневік-вылас. Od-кё пунктö, быdöнныtö, кың
кöччезöс, лыjlам!

Јункеррэз кыв віставтöг пунктісö вінтовкаез,
а броневік жагоңік бергötчіс да муніс.

Рытјав-кадас-ні Временнеj правітельстволö
ваjісö гіжёт Военно-революціоннеj комітетіс,
Антонов-Овсеjenко комісарсанъ.

Ета вöлі мед-бörja јуалöм:

Кың правітельство оз понды сет-
чины, двореч-куз-а остасö бi
Петропавловскеj крепостсанъ да
„Аврора“-санъ.

дұмаjтöм-вылö сетсö 20 мінут.

Жүр пісмо-жыліс чожа паскаліс двореч-куза.
Үзтөм сінөн, мыңғомбын быдөс жункеррес әксісі
зalo ыбөс-дынö, кытбын байтісö міңістрез.

Петіс міңістр Кішкін.

Временнеј правітельство,—вісталіс сіја:—бол-
шевіккезлö оз мöд сетны ңекышöм öтвет. Большевіккес-dор токо ңеыжыт тор салдаттез.

— Мыла-нö, господін міңістр, дворечат öд-
дöн јеща салдаттес?—јуаліс öтік жункеррес-ко-
ласіс.

Кішкін ыжмітыштіс пеллоннезнас.

дворечын јещаöв местаыс. Ңекитбын быдöн-
ныслö овны, кöдна суалбны Временнеј праві-
тельство-dор.

Жункеррез сіз і мунісö лёгён-моз.

Віл главнокамандујушщејис локтіс Кішкін-
-дынö da вісталіс:

— Ме ог понды, ме öткажітча главнокаман-
дујушщејис.

Кішкін четчöйтіс пызан-дынö da шұпыта гіжіс
пріказ: „Багратуны чапкіссö главнакамандујуш-
щеіс сыпонда, мыла байтö сöкыт кыввез ыжыт
пессан кадö“.

Сек-жö Багратуңiöс вашötісö дворечіс.

Час-борті жункеррез Ораніенбаумскеј школаіс
ыстісö большевіккез-дынö делегатсіја:

— Mi керсам тіјан-dор,—вісталісö ніја.

Военно-революціоннеј комітетіс член Чуд-
новскеј муніс дворечö байтны жункеррекöt. Мі-
ңістрез сетісö пріказ сіjö арестујты. Ораніен-
баумса-жункеррез пондісö грёзітчыны:

— Ләзә сіjö i міjanöс. Od-кө ләzә, мі бура пондам тіјанкöt тышкасны.

Сек волье Временнеј правітельство сөтіс кыв сіjö лезны. Чудновскеjöс лезiсö, а оранjienбаумчі сёрбён-бёрбён понdicö колны дворечсö.

Рытнас ёкмысöt часын Петропавловскеj крепостсан гымгіс лыjіс пушка, лыjёмсö сыліс важын-ны віtчиcісö. Ета-сöртi понdötchісö штурмуутны, бостны дворечсö.

Креjсер „Аврора“ лыjіс колостеј зарjадöн. Плошчадь-вылын понdicö чарлавны, сарётны пулемјоттез. Јункеррез пес-грудaez-саjsan понdicö лыjны паныт оружжоезіс da пулемјоттезіс.

А міnistrrez со пукалісö, заседаjticö. Пулемјоттез сарётом-увтын ніja гіжісö кытсöвтчöм отіrlаn:

Медоңда уекötчöм 70mjej-двореч-вылö падмötim, тоjыштим.

Лыjсöмыс муніс ще отік час. Понdicö палітны лыjны ще токо оружжоезіс da пулемјоттезіс, понdicö гымавны i орудiаeз.

А міnistrrez со пукалісö пызан-саjын da лезiсö кытсöвтчöм-вылö кытсöвтчöм:

Правітельство быdсöн сулalö аслас места-вылын. Өндöңсö умёльыс оз-на кывсы, пукалам јона.

Пукалісö јона, da токо ще Временнеј правительство. Ніja медбörja мінуттез-ны олісö.

Јункеррез со ешö віzcісö пес-грудaez-саjын, оті-оті лыjлісö—köda двореч öшынсан, köda ыбöс-

саң. Некін ны-коласын ез төд бышбомік, кінлө мыж керны, кінліс колб қызыны.

Отсавны нылә дворечө сің-жө некін ез лок. Сытую дворечсіс пышісіп част-часттлө ніja, көдна сулалісіп Временнеј правительство-дор.

Мед-оңас мунісіп јункеррэз Мікаловскеј артилеріскеј школаіс да сёраныс ешб нүйтісіп ғол орудія. Сыбрын öкеіс гортаныс Гевернеј пронтыліс прапорщиқкезлөн школа. Прарорщиқкез-бөрең көлісіп Временнеј правительство-сіп казаккез.

Рытнас дасөтікötт часлысан дворечө пондісіп пырны төрд гвардејечез. Перво ніja четчалісіп-пырісіп ғтікөн, қыкөн. Сек-жө ніjö ғт-мөдөрең куталісіп јункеррэз, мырдағалісіп ныліс вінтовкаез да қың военно-пленнејјезб нүйтісіп сајіс жыррезб.

Час қык-бөрті пленнејјес жыррезас лоісіп тыржён, ускотчісіп јункеррэз-вылә да пондісіп ныліс мырдағыны оружіасб.

Лебіс дворечын зык, гым,—не он вежорт. Дворечсіп пондісіп бостны ғтірсанас і пышсанас, пондісіп вашётны јункеррэзсі жырjіс-жырjö.

2 час да 10 мінутын Военно-револютсіоннеј комітетлөн војско тулысса вайи којыштіс-пыріс ғимнєј дворечө.

Лыjсомсан пондісіп дробавы, гымавны стенаез да потолоккез, пондіс везіасны ветлыны пороксан ләз ўын коридоррэз да жыррез-кужа. ғтік јункеррэз пондісіп чашкавны вінтовкаезсі да вужны большевіккезлан. а мөдіккез со зеңжісіп сајіс жыррезланб.

А Временнеј правітельство жыржын со вёлі важ-моз. Міністрrez термасөмөн гіжісө қытсөвтчоммез да пріказзез.

Коновалов ббра пондётчом гіжны віль возванье:

**Временнеј правітельство қытсөвтчо
быд Роггіја-паста отір-дынё, мед
ніја отсалісө Временнеј праві...**

Сіја ез јеши гіжны „елство“, кың ыббсыс зыкён оссіс да јункеррэз-бөріс міністрrez қазалісб қозыроктөм қуражкаез матрессезліс да гөрд гвардејскеј шапкаез.

Тімдеј двореч вёлі бостом.

12. СІЕЗД ВЕЧЕРНЯ ЛУНЯ.

А мундакө часён оңлан Петроградса совет заседањне-вылын рабочејез да салдаттез қылісө:

— Татён, міян-коласын ем Ієнін.

Ена қыввез-борын горён пондісө чірзыны, шовкотны кі долоннензаныс. Трібуна-вылә қајис Ієнін.

То мыј сіја вісталіс:

„Јорттез! Рабочеј да крессана револъутсіја, көді-жыліс пыр байтісө большевіккез, лоіс, пондіс ужавны. Мыјла мі керім етө револъутсіјасө? Гетө-ја сіја мыјкө міянлө?

Оні міян лоас ње буржуазнеј, а советскеј правітельство. Міян лоас сетьшом власт, көді кепрас ачыс ужаліс јөзыс. Важ ғосударственнеј аппаратсө мі жүргамө, разам быдіс. Оні странады

пондасө јуравны Советтез. Ета револъутсіјаыс міянðс вајётас сотсіалізмб.

Оні мед-перво міянлö колö помавны (кончітны) војна. Мед ез вёв сесса војна быд му-паста, міянлö колö түпкыны öмmez, пöдтыны горшнысö капіталісттезліс. Міянлö етö керны отсаласө быд му-выліс рабочејез.

Mi вісталім, кытöссім быд му-паста рабочејез-дынö, мед оні-жö керны мір. Mi гіжамö нылö быдöс гуса-договоррез-јыліс.

Быд Рессія-паста унажыкыс крессана-коласіс вісталісö: тырмас орсны капіталісттезкöt, мі мунам öтлаын рабочејезкöt. Крессанін оні бура öтутвчас рабочејкöt. Быдöс мырддöм мусö по-меншікліс оні мі сетам крессанінлö.

Буражык-кö öтутвчам, јонжык-кö лоас сојуз рабочејезлён da крессаналён, сек міян лоас уна вын, сек міянöс некöр некін оз вермы чегны, кусінчны. Öтлаын ужавны рабочејез da крессана оні пондöтчісö-ні. Сы-јыліс-жö вісталö і револъутсіјаыс, köda оні токо локтіс.

Mi вермам быдöс да вајётам пролетаріатсö быд му-паста револъутсіјаöз.

Ас дыр олö быд му-паста сотсіалістіческө револъутсіја“.

13. „ВЛАСТ МІЈАН КЫН“.

Кыкdas час-ні пессісö рабочејез, салдаттез da матроссез. Ніja лбсöтчісö нещкöвтны властсö буржујез кiе da сетны сiё П-ік советтез сjeздлö, köda оссіс сiја лунö.

Сјезд оссіс 25 октабр лунö, 10 час да 45 минут-вылын ритнас. Председательскеj пызан-саын лебтісіc воjenнеj врач пормаa плеша-јура морт da горбн нүжётёмён вісталіc:

— Сіз-кё, сјезд öксіc.

Сіja гажтöма шуіc енö кыввездсö. Ета плеша-јура-мортыс вölі меңшевік dan. Сіja остіc сјездсö кыç озғаса член советтез ісполнительнеj комітетіc.

Быдöнныc вежörtіcö, i сіja сіz-жö, кыç ета Тцентралнеj ісполнительнеj комітет, кöдаын вölіcö меңшевіккез da есеррез, олö медбörja мінуттез. dan меңшевіккө ковсіc віставны med-озға-кыв сјездлö, кöдаын вölіcö большевіккез.

Сіjён-жö жар голосоn поndic сіja байты озлань:

— Оні ъекöр байты політика соркіez. Менам ѡорттезö оні быдöс пулаез-увтын ғimнеj дворечын...

— Караултöны ніjö iñkaez,—гусён-моз кінкö горётчіc.

Зало-паста пілс-пілс жагёніk серомтчіcö.

Фелегаттез бура tödicö, кыç сетчин, ғimнеj дворечын, пукаліcö ъебит фіваннез-вылын da вітчісіcö ассіныc кулёмсö ѡорттез плеша-јура мортыслöн. Караултöны ніjö јункеррэz da сал-датскеj пормаö пастасöм iñkaez.

— Рабочеj da Салdat фепутат Советтезліc II-іk сјезд вістала остомён,—öдва, öдва, бытте шушкёмён, ныруvtас шуіc плеша-јура-морт.

Жорттез сылён, кöдна пукаліcö бокас, кывны-сö бытте кыç нылыштіcö: ъекіnlöн шы абу.

Med-озға-кыв-бöрын бöрjissic президium, кö-даö суріcö быдöс большевіккез. Председатель-пы-зан-саын мытчісіcö гажа, міча-чужёмбана морттез.

Чожа меншевіккез да есеррэз пышісö презі-
діум стуллэз-выліс, а сыбёрын петісö і жыреіс,
кытён муніс сјезд.

— Mi суалам сы-понда, мед ез вёв восстан-
же, — вісталісö ніja да учілік грудкаён інđотчісö
ыбёслань. Фелегаттез, көдна колтчісö, пондісö
нылö бёрсанғаныс шүткавны, ваксыны-серавны.

Сјезд пондіс ужавны озлань.

Быд віт мінүт чулалом-борті сёреён-бёрсён
каjсö трібуна-вылö віліс-віл-морттез да вісталісö,
мыj керсö:

- Бостомас мед-ыжыт штаб.
- Штурмуйтöны Ұімнєй двореч.
- Іункеррэз пондётчоны сетчыны.
- Временнеj правительство арестуйтöм.

Сіз Петроград лоіс болшевіккез кіын. Но
лебтісаc-ja ётлаын Петроградкöt быдсöн Россия?
Мыj вісталасö салдаттез пронт-вылын? Мыj віс-
талас армія?

5 час да 17 мінутын трібуна-вылö каjс кель-
дётöм морт. Сіja мыңомсань дöвжаліс ёт-mödöpö.
Мортыс ета вёлі прапоршицкік Крылєнко.

Крылєнко трек-трек керіс кыщёмкё гумаж-
каён, кёда вёлі кіас, да сiодом голосён горётчіс:

— Йорттез, локтіс телеграмма. Ојса пронт-
-вывсань дасқыкöt армія інđö пым јубр Советтез
сјездлö. Быдöс властыс ојса-пронт-вылын вужём
пронтовеj Военно-револутсіоннеj комітет кiö.
Армія суалö міjan-dop!

ЖУРНДАЛІГ.

Лістбок.

1. Болшевіккезлён гарнізон	3
2. Революціоннеј штаб	5
3. Колё бостны властсё	7
4. Кёр лоас восстанье	9
5. Medbörja візётём	11
6. Полковнік Полковніков	14
7. Арестујтны	16
8. Medoңза јүбррэз	17
9. Еін кінёс арестујтас	20
10. Уж пондётчіс	24
11. Ocada да штурм	27
12. Сјезд вечерна лунё	32
13. „Власть міян кіын“	33

домыс 20 ур.

Цена 20 коп.

на пермяцком наречии яз. коми

Н. ОЛЕЙНИКОВ. БОЕВЫЕ ДНИ

Перевод М. ЛИХАЧЕВА

ЦЕНТРАЛЬНОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО НАРОДОВ СССР
МОСКВА, ЦЕНТР, НИКОЛЬСКАЯ, 10